

Návrhy změn vnitřních předpisů Univerzity Karlovy v Praze

Předkládací zpráva

Předkládané návrhy změn vnitřních předpisů Univerzity Karlovy v Praze jsou převážně dány zákonem č. 552/2005 Sb., který s účinností od 1. ledna 2006 novelizoval zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a některé další zákony.

A. První implementací této novely zákona o vysokých školách na UK byla Změna Volebního a jednacího řádu Akademického senátu UK (VJR AS UK), která byla schválena v lednu 2006.

B. Jednotlivé body novely (jde o body v čl. 1 novely) jsou promítnuty v následujících bodech (jde o body v čl. 1 změn, není-li uvedeno jinak) návrhů změn vnitřních předpisů UK:

1. bez provedení

2. bez provedení

3. VJR AS UK, bod 4 Změny Statutu

Podmínky, za kterých členství v Akademickém senátu nezaniká, jsou obsaženy v VJR AS UK; navrhuje se tedy výslovně připustit odchýlnou úpravu v tomto předpise, současně se navrhuje zpřesnit formulaci o zániku členství v souladu se stávajícím výkladem.

4. VJR AS UK, bod 5 Změny Statutu

U nového typu organizačního opatření se navrhuje stejný režim projednávání návrhu rektora v AS UK jako u dosavadního.

5. VJR AS UK

6. VJR AS UK, body 5 a 10 Změny Statutu

Vzhledem k povaze návrhu (na zrušení nebo pozastavení rozhodnutí, úkonu ...) se navrhuje stejný režim projednávání návrhu rektora v AS UK jako u organizačních opatření. V souladu s terminologií zákona se navrhuje doplnit čl. 18 odst. 3 Statutu.

7. bez provedení

8. bez provedení

9. bod 12, 16 a zvláštní ustanovení Změny Statutu

Novelou zákona byly z výčtu povinných částí statutu vypuštěny seznamy studijních programů a oborů habilitačního a jmenovacího řízení s tím, že tyto seznamy je vysoká škola povinna zveřejňovat na úřední desce. Vzhledem k tomu, že již ve výkladu Statutu UK č. 2/2000 Akademický senát konstatoval, že „Obsah příloh č. 2, 4 a 7 Statutu UK přímo vyplývá z rozhodnutí příslušných orgánů; samy o sobě nemají tyto přílohy normativní, ale pouze informativní význam.“, navrhuje se tyto přílohy zrušit.

10. body 17 a 18 Změny Statutu, body 1, 4, 6, 7, 13 až 22 a dále body 2, 5, 8 11 a 12 Změny přílohy č. 8 Statutu – Pravidla hospodaření

Novela zákona zásadním způsobem mění hospodaření veřejných vysokých škol, a to zejména ve dvou bodech - zavedení příspěvku a fondové hospodaření. Příspěvek se navrhuje promítnout do příslušných ustanovení předpisů, problematika fondů je širší. Navrhuje se zpřesnit ustanovení o vzniku výsledku hospodaření k rozdělení s tím, že jeho přiděly do fondů upraví opatření rektora. Vzhledem k faktickému začátku fondového hospodaření se navrhuje převody mezi fondy nevázat na žádné věcné podmínky (§ 18 odst. 1 zákona in fine), ale pouze na souhlas rektora. U další součástí, jejichž ředitelé nemají Statutem UK svěřeno

právo hospodaření, se navrhuje, aby rektor působností nakládání s fondy mohl pověřit vhodnou osobu. Úprava jednotlivých fondů respektuje ustanovení zákona, dále se navrhuje: Fond reprodukce investičního majetku – vzhledem k probíhajícím změnám ve vykazování a požadavkům kontrolních orgánů zmocnit rektora k vydání opatření upravující rozsah a náležitosti operativní evidence užití FRIMu.

Stipendijní fond – zavést centrální část fondu, zdrojem této části by byl podíl vyměřených poplatků spojených se studiem, o kterých je známo, že byly fakultě uhrazeny nebo kde fakulta postupuje tak, jako by uhrazeny byly. Výše tohoto podílu se navrhuje v rozmezí 20-40% s tím, že konkrétní hodnota by byla každoročně schvalována AS UK v rámci projednávání návrhu rozpočtu. Tato centrální část by se používala výhradně k navyšování dílčích stipendijních fondů fakult tak, aby se všem studentům UK zaručila šance (při splnění příslušných podmínek) na získání stipendia za vynikající studijní výsledky ve smyslu návrhu změn ve Stipendijním řádu (zejména v čl. 4 – „10% nejlepších“ a valorizace stipendií); prostředky centrální části by se na fakulty rozdělovaly podle poměru počtu studentů, kteří splňují obecné podmínky pro získání prospěchového stipendia.

Fond odměn – rozdělení tvorby fondu (3% z hospodářského výsledku k rozdělení a 2% z převodů) se navrhuje na základě dnes platného limitu tvorby tohoto fondu (5% z celkových vyplacených mzdových prostředků).

Sociální fond – zavést centrální část fondu, zdrojem této části by bylo nejméně 1% (konkrétní hodnota by byla každoročně schvalována AS UK v rámci projednávání návrhu rozpočtu) celouniverzitních mzdových nákladů. Tato centrální část by se používala k příspěvkům zaměstnancům univerzity (bez ohledu na zařazení na konkrétní fakultu nebo další součást) na penzijní připojištění nebo soukromé životní pojištění (popř. též na příspěvek na zaplacené úroky z úvěru nebo půjčky poskytnuté zaměstnanci finančním ústavem, s touto možností by se počítalo výhledově) s tím, že konkrétní podmínky by byly upraveny opatřením rektora. Z dílčích sociálních fondů fakult a dalších součástí, které by byly dle jejich rozhodnutí až do výše 1% mzdových nákladů, při zachování celkového limitu 2% daného pro UK zákonem, by se výše uvedené příspěvky pro zaměstnance zařazené na dané fakultě nebo další součásti mohly navyšovat.

Fond provozních prostředků – podmínky dané zákonem doplnit o pojistku zaručující, že příděl do fondu provozních prostředků nezpůsobí záporný výsledek hospodaření. Pokud by výsledek hospodaření byl záporný bez ohledu na tento příděl, navrhuje se vzhledem ke komplikovanosti a různosti takových situací vázat takovýto příděl na souhlas rektora.

V rámci změn v příloze č. 8 se navrhuje též výslovně upravit příjmy z evropských strukturálních fondů a zpřesnit ustanovení týkající se nakládání s výnosy z majetku univerzity.

11. bez provedení

12. bez provedení

13. bod 9 Změny Statutu

Vzhledem k působnosti děkanů fakult podle § 24 zákona a ředitelů dalších součástí podle čl.49 Statutu UK se navrhuje zákonem nově formulovanou odpovědnost rektora ministrově za hospodaření univerzity symetricky formulovat i ve vztahu děkan/ředitel-rektor.

14. bez provedení

15. VJR AS UK

16. bez provedení

17. VJR AS UK

18. bez provedení

19. bez provedení

20. VJR AS UK

21. bez provedení

22. (studijní a zkušební řád) body 2 až 8, 11 až 15, 17 až 21, 24, 28 až 30, 34, 35, zvláštní ustanovení, přechodná ustanovení Změny Studijního a zkušebního řádu (SZŘ)
(stipendijní řád) body 10, 11, 15, 17, 21, 25 až 27, přechodné ustanovení Změny Stipendijního řádu

Novelou zákona byly vypuštěny ze seznamu obligatorních vnitřních předpisů fakult studijní a zkušební řád a stipendijní řád. Možnost existence těchto předpisů je tedy nyní závislá na tom, zda jsou jakožto zákonem nepojmenované vnitřní předpisy fakulty zakotveny ve statutu fakulty, pokud ano, mohou nepochybně existovat i nadále. Platí ovšem, že to již nemohou být předpisy zmiňované zejména v § 56 odst. 1 písm. b), § 63 odst. 1, § 68 odst. 3 a § 91 odst. 5 zákona o vysokých školách. Studijní a zkušební řád a stipendijní řád jsou nyní v zákoně výslovně zmíněny pouze na úrovni vysoké školy a pokud se na ně jejich názvy v textu zákona odvolává, rozumí se tím tedy vnitřní předpisy vysoké školy. Tomu přisvědčuje i geneze vzniku tohoto ustanovení novely zákona. Na úrovni fakultních předpisů tedy nemohou být práva a povinnosti studentů v oblasti studia a stipendií upravena (jde o práva a povinnosti zmiňované zákonem a mající přímou vazbu na rozhodování o právech a povinnostech podle § 68, nikoliv např. o věci organizační či technické povahy). Tato práva a povinnosti musí tedy být upravena ve studijním a zkušebním řádu a ve stipendijním řádu univerzity. Je otázkou, zda tyto předpisy mohou obsahovat zmocnění pro dílčí, taxativně vymezené úpravy práv a povinností ve vnitřních předpisech fakult. Předkládaný návrh vychází ze záporného stanoviska jakožto výsledku mnohých konzultací a pracovního závěru Legislativní komise AS UK z jednání v této věci v závěru loňského roku s tím, že vzhledem ke stále probíhajícímu diskusím je zřejmé, že definitivní závěr bude touto komisí ještě učiněn.

Pokud jde o studijní a zkušební řád, je návrh důsledně koncipován tak, aby na univerzitní úrovni i nadále byly upraveny pouze ty záležitosti, na kterých bylo dosaženo shody při projednávání a schvalování komplexní novely Studijního a zkušebního řádu (celouniverzitní kreditní systém) v loňském roce. V těch (taxativně definovaných) bodech, kde parametry měly být upraveny fakultním studijním a zkušebním řádem, se navrhuje řešení prostřednictvím zvláštního opatření rektora, které by v části týkající se dané fakulty bylo vydáváno výhradně na společný návrh děkana a akademického senátu fakulty. Společná kompetence obou orgánů fakult tedy zůstává zachována. Organizační, technické apod. záležitosti týkající se studia by mohly být upraveny vnitřním předpisem fakulty. Studijní zkušební řád univerzity, příslušná fakultní část zvláštního opatření rektora a případný tento vnitřní předpis by byly minimálně na úřední desce fakulty publikovány společně, čímž by byla zaručena přehlednost předpisové situace pro studenty a pracovníky dané fakulty. V návrhu jsou současně řešeny nutné záležitosti týkající se přechodných ustanovení, a to zejména ve vztahu k v loňském roce domluvenému řešení ohledně stávajících studentů a přechodu na kreditní systém.

Pokud jde o stipendijní řád, navrhuje se obdobné řešení v oblasti stipendií za vynikající studijní výsledky.

Vazby na studijní a zkušební řád fakulty, resp. stipendijní řád fakulty, v dalších oblastech, kde se přepokládala pouze možnost příslušné úpravy, se navrhuje z univerzitních předpisů vypustit s tím, že kompetence v předmětných oblastech zůstává orgánům fakult.

23. bez provedení

24. bez provedení

25. body 14 a 20 Změny Statutu, body 1, 3 až 8 Změny Rigorózního řádu, body 3, 9 a 10 Změny přílohy č. 8 Statutu

Novela zákona umožňuje vybírat poplatek za úkony spojené s přijetím přihlášky a konáním státní rigorózní zkoušky (která není součástí studia). Navrhuje se tento poplatek spojit s přijetím přihlášky, jeho výši by stanovoval děkan.

26. bez provedení

27. body 1, 22 a 23 Změny Studijního a zkušebního řádu

Novela zákona změnila standardní dobu Ph.D. studia na 3 až 4 roky, stejným způsobem se navrhuje upravit příslušná ustanovení SZŘ s tím, že možnost prodloužení studia v prezenční formě o jeden rok by se nadále vztahovala pouze na studenty tříletých Ph.D. programů.

28. (§47a zákona) bod 11 Změny Statutu, bod 27 Změny Studijního a zkušebního řádu

Novela zákona zakotvuje možnost uskutečňování studijního programu ve spolupráci se zahraniční vysokou školou a při absolvování takového programu vydávání společného diplomu a možnost udílení akademického titulu podle zákona o vysokých školách i právního předpisu příslušné země. Navrhuje se procesně upravit postup v této věci (návrh příslušné dohody děkan projednává pro projednání ve vědecké radě fakulty) a – i v této souvislosti – obecně upravit vydávání podoby dokladů o studiu, tj. diplomu a dodatku, na UK.

(§47b zákona) body 13 a 14 Změny Statutu, bod 33 Změny Studijního a zkušebního řádu, bod 9 Změny Rigorózního řádu

Novela zákona zcela nově upravila povinnost univerzity zveřejňovat závěrečné práce (bakalářské, diplomové, disertační i rigorózní), a to před obhajobou i (prostřednictvím databáze) po obhajobě (včetně posudků a výsledků obhajoby) s tím, že v § 47 b odst. 3 zákona bylo stanoveno, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle zákona o vysokých školách, bez ohledu na výsledek obhajoby. V této souvislosti se navrhuje úpravu organizačně-administrativních náležitostí svěřit děkanům fakult, včetně stanovení náhrady nákladů za zákonem vymezené pořízování výpisů, opisů apod. Vzhledem k tomu, že závěrečná práce nemusí mít písemnou podobu (obraz, socha apod.), navrhuje se, aby v opatření děkana mohl být rovněž upraven způsob pořízování těchto „opisů“ apod. v těchto případech. V zájmu ochrany duševního vlastnictví, jakož i závěrečných prací vzniklých na základě smluvních vztahů s jinými právníckými osobami, která je zněním zákona o vysokých školách relativizována, se navrhuje konstrukce, kdy nahlízející osoba bude poučena o nemožnosti použít získané informace k výdělečným účelům nebo je vydávat za činnost jiné osoby než autora. Fakulta může dále požadovat písemné prohlášení o tom, že osoba, která nahlíží, si je těchto omezení vědoma. Pokud jde o zveřejnění práce po obhajobě, zejména se navrhuje, aby toto mohlo být i formou nahlížení na fakultě, a to alespoň po dobu, kdy práce nebude zveřejněna elektronickým způsobem. Úprava technických a dalších podrobností o elektronickém zveřejňování se navrhuje realizovat opatřením rektora. V souvislosti se zveřejňováním prací se navrhuje zakotvit povinnost studenta nebo uchazeče ji odevzdat v elektronické podobě (jde-li o písemnou práci) a též odevzdat abstrakt zejména v anglickém jazyce.

29. bod 3, 5 až 7 Změny přílohy č. 5 Statutu

Novela zákona zavádí možnost elektronické podoby přihlášky ke studiu, v této souvislosti se navrhuje upravit příslušná ustanovení s tím, že systém takového podávání přihlášek by byl upraven opatřením rektora.

30. bod 4 Změny přílohy č. 5 Statutu

Novela zákona umožňuje u nově akreditovaných stud. programů zkrátit lhůtu pro zveřejnění podmínek přijímacího řízení, navrhuje se analogická úprava spolu s dílčími lhůtami.

31. dtto 29

32. bez provedení

33. bez provedení

34. bod 16 Změny Studijního a zkušebního řádu
Novela zákona mění povinnost MŠMT jmenovat další členy komisí pro státní zkoušky na možnost, navrhuje se analogická úprava.
35. bodu 25 a 26 Změny Studijního a zkušebního řádu, bod 2 Změny Rigorózního řádu
Novela zákona zrušuje vysvědčení o státní zkoušce jako doklad o studiu s tím, že všechny v něm uvedené údaje jsou naopak obsaženy v dodatku k diplomu, který se povinně vydávaným dokladem stává. Tyto změny se navrhuje promítnout do příslušných ustanovení.
36. dtto 35
37. bod 8 Změny Statutu
Elektronickou evidenci dílčích údajů o studiu nově specifikovanou v zákoně se navrhuje výslovně zakotvit do ustanovení o centrální evidenci. Současně se navrhuje zpřesnit vymezení centrální evidence a výslovně uvést, že se týká činností univerzity definovaných Statutem a případů stanovených právními a vnitřními předpisy.
38. dtto 35
39. bez provedení
40. body 1, 3, 4, 10 a 11 přílohy č. 6 Statutu
Novela zákona změnila konstrukci poplatku „za protahování studia“- mění se vyměřování poplatku (za každých započatých šest měsíců studia místo za každý měsíc) a částečně vymezení podmínek, za kterých vzniká povinnost poplatek hradit. Tyto podmínky (čl. 8 přílohy č. 6) se navrhuje analogicky upravit, pokud jde o vyměřování, nová konstrukce v zákoně se promítá do rozmezí pro výši poplatků (jde pouze o přepočítání, nikoliv faktickou změnu) a do zrušení vracení poplatku a placení ve splátkách, které byly dány relací mezi dosavadní zákonnou a univerzitní úpravou.
41. bod 2 Změny přílohy č. 6 Statutu
Jde o přepis nové úpravy u poplatku za další studium.
42. body 5 až 9 Změny přílohy č. 6 Statutu, body 9 a 10 Změny Studijního a zkušebního řádu
Novela zákona nově upravuje formu „vyměření“ poplatku tím, že výslovně říká, že jde o rozhodnutí se všemi náležitostmi s tím spojenými, včetně přezkumného řízení podle § 68 odst. 3 zákona. Zároveň se uvádí, že v rámci rozhodování o žádosti o přezkum rektor může poskytnout úlevy na poplatku. Protože generování seznamu studentů probíhá na univerzitní úrovni, a to minimálně jednou měsíčně, na základě údajů v univerzitní databázi (s přímým využíváním záznamů v celostátní matrice o studii na jiných vysokých školách) a je předmětem pouze výpočtů, z důvodů zvýšení jistoty zachování lhůt v této agendě zvlášť citlivých a poměrně náročných a poněvadž posuzování žádostí o přezkum (min. v části úlev) má být prováděno rektorem, navrhuje se, aby i prvoinstanční rozhodnutí vydával rektor (prakticky v zastoupení prorektor). Fakulta bude mít elektronický přístup k těmto rozhodnutím, jakož i dalším úkonům a děkanovi se zaručuje právo vyjádřit se k žádosti o úlevu podané v rámci žádosti o přezkum. Žádosti o úlevy by posuzovala komise složená ze zástupců fakult a AS UK, odlišné rozhodnutí od návrhu této komise by muselo být zvlášť odůvodněno. Skutečnost, že „vyměřování“ poplatků bude realizováno prostřednictvím rozhodnutí a přezkumných rozhodnutí zasílaných do vlastních rukou s příslušnými lhůtami od doručení umožňuje, aby výzva zasílaná po neuhrazení poplatku ve lhůtě po pravomocném rozhodnutí již byla svázána lhůtou počítanou ode dne odeslání.
43. bez provedení
44. dtto 42, bod 15 Změny Statutu, body 29, 31 a 32 Změny Studijního a zkušebního řádu
Jde o technické promítnutí přečíslování v § 68 odst. 3 zákona.
45. bez provedení
46. bez provedení

47. body 1 až 5 Změny Řádu habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem
Novela zákona zrušila povinnost odůvodnění stanovisek habilitačních a jmenovacích komisí a rozhodnutí vědeckých rad při habilitačních a jmenovacích řízeních. Pokud jde o vědecké rady, navrhuje se analogická úprava, naopak u komisí se navrhuje povinnost stanoviska odůvodňovat ponechat s tím, že po vyjádření Vědecké rady UK by mohly být stanoveny požadavky na obsah odůvodnění.
48. dtto 47
49. -57. bez provedení
58. body 1 až 3, 5, 6 a 8 Změny Stipendijního řádu
Jde o technické promítnutí zavedení příspěvku.
59. body 4, 7, 16 a 23 Změny Stipendijního řádu
Novela zákona zavedla nový druh stipendií – sociální stipendia, jejichž podmínky přiznání a výši stanoví zákon, resp. vláda. Navrhuje se tento druh stipendií rámcově upravit ve stipendijním řádu, technické podrobnosti, termíny apod. odkázat na opatření rektora. Současně se navrhuje zrušit dosud požadovanou jednotnost podmínek přiznávání stipendií v případě tíživé sociální situace (mimo nová sociální stipendia a stipendia na podporu ubytování).
60. dtto 58
61. -62. bez provedení

C. Nad rámec novely, na základě vyhodnocení dosavadních zkušeností nebo z důvodu při novelizaci vnitřního předpisu zohlednit i předchozí novely zákona o vysokých školách jsou navrhovány následující změny (bez uvádění čistě legislativně technických oprav):

- a) bod 2 Změny Statutu
Vzhledem ke stále se zvyšujícímu se významu vykazování vědeckých, tvůrčích a dalších výsledků pod anglickými názvy, z důvodů jednotné prezentace UK a dalších se navrhuje jednotně upravit cizojazyčná znění názvů fakult a dalších součástí; předpokládá se, že označení by bylo stanoveno vždy po dohodě s fakultou.
- b) bod 3 Změny Statutu
Navrhuje se výslovně zakotvit závazek univerzity dbát potřeb členů akademické obce a dalších zaměstnanců s těžkým nebo dlouhodobým zdravotním postižením.
- c) body 6 a 7 Změny Statutu
Na základě mnohaleté skutečnosti se navrhuje upravit počet prorektorů uvedený (a samozřejmě uvozený „zpravidla“) ve Statutu, současně se navrhuje zde nevymezovat úseky činnosti jednotlivých prorektorů s tím, že aktuálně se k rektorem zamýšlenému vymezení vždy vyjádří AS UK.
- d) body 1 a 2 Změny přílohy č. 5 Statutu
Navrhuje se v souladu se zákonem umožnit, aby při přijímacím řízení do navazujících mgr. programů mohly být stanoveny podmínky týkající se příbuznosti programů, počtu kreditů za vybrané předměty v Bc. programu, což zákon výslovně připouští. Současně se navrhuje v souladu se zákonem připustit i jiné formy ověřování podmínek přijetí, např. praxi.
- e) body 13 a 14, 18 až 20 Změny Stipendijního řádu
Na základě vyhodnocení vývoje na fakultách UK, s přihlédnutím k diskusím v loňském roce, se navrhuje více sjednotit stávající podmínky pro přiznávání stipendií za vynikající studijní výsledky v tom smyslu, že v kompetenci orgánů fakult by stále zůstalo určení konkrétního postupu pro stanovení prospěchového průměru nebo prospěchového váženého průměru

anebo jiného obdobného ukazatele ze zkoušek a dalších klasifikovaných studijních povinností za předcházející úsek studia (dle stávajícího znění stipendijního řádu), ovšem prospěchové stipendium by bylo zaručeno nejlepším nejméně 10% procentům studentů dané fakulty (studijního programu/oboru, úseku studia). Zároveň se navrhuje navýšení rozmezí pro částku prospěchového stipendia, tento návrh souvisí s návrhem v bodě 21 Změny příl. č. 8 Statutu. Dále se navrhuje valorizace účelových a doktorandských stipendií (zde s ohledem na růst příspěvku na stipendium ze strany státu).

f) body Změny řádu vysokoškolské koleje

Tento návrh se podává na základě akceptovatelné části návrhu Grémia předsedů kolejních rad projednaného Sociální komisí AS UK.

Pozn: Vzhledem k tomu, že Změna Stipendijního řádu je předložena jako komplexní, je možné na základě připomínkového řízení a zejména po projednání v Sociální komisí AS UK rozšířit její o úpravy v systému stipendií na podporu ubytování.

D. Na základě předchozí domluvy na legislativní komisí AS UK jsou též přiložena stávající znění dotčených vnitřních předpisů, ve kterých jsou v korekčním režimu vyznačeny návrhy změn. Tato podoba je pro orientaci přehlednější, její účel je však čistě informativní, závazné jsou vlastní návrhy změn.

E. Seznam materiálů:

- Zákon č. 552/2005 Sb.
- Překládací zpráva
- Návrh Změny Statutu UK (dílčí)
- Návrh Změny přílohy č. 5 Statutu UK (dílčí)
- Návrh Změny přílohy č. 6 Statutu UK (komplexní)
- Návrh Změny přílohy č. 8 Statutu UK (dílčí)
- Návrh Změny Studijního a zkušebního řádu UK (dílčí)
- Návrh Změny Stipendijního řádu UK (komplexní)
- Návrh Změny Rigorózního řádu UK (dílčí)
- Návrh Změny Řádu habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem (dílčí)
- Návrh Změny Řádu vysokoškolské koleje (dílčí)
- stávající znění dotčených vnitřních předpisů s vyznačenými návrhy změn

F. K předloženým návrhům se na základě dohody s předsednictvem Akademického senátu UK bude dne 16. března 2006 od 17 hod. konat informativní seminář, místem konání je Zelená posluchárna, Celetná 20, Praha 1.

V Praze dne 3. března 2006

RNDr. Tomáš Jelínek
kancléř UK